puhkamata ja söömata lugema, enne kui miljoni saad; — se on: enne kui sinna tuhat kord tuhat erne iwa hunnikusse oled lugenud. Kes ei taha uskuda, wõib asja ise läbikatsuda, ja pealegi weel teise mehe abiks wõta, kes iga loetud saea kriipsuga, ja tuhande jälle ristikesega pulga peale leikab, et eksitust ei tõuseks. Ma olen enam kui ühekorra lugu paberi peal ülesarwanud ja tean et siin mingi eksitust ei ole. — Ja ehk kül maailmas praego mõnda meest elab, kel üks miljon hõbe rublasi — mõnel paljo enam — warandust on, siiski ei ole wist mite ühtainukest nende miljonilaiste hulgas, kes ühest kunni miljonini oma rikust oleks lugenud.

Mis selle otsata söakulutuse wasta se pisuke kasu mõub, mis sõameeste teud on sisse saatnud? Kaks suwe järestiku ujus suur laewade hulk Soome merel, kus nende wahwa tegu muud ei jõudnud toimetada, kui mõned kauba laewad ja paadikesed äratiisuda. Nemad rikusiwad Bomarsundi linnakese Aalandi saartel, põletasid mõnes teistes kohtades Soomemaa mereääritsil linnades mõne tündri tõrwa, puuwirnasi ja mõningad urtsikud ära, puistasiwad mõne saea suurtükide kuulisi Sweaborgi linna kaljuliste müüride wasta, kus tulepombid mõned kodanikude majad põlema süütasid — ja selle pisukese asjaga olid kõik wõidud walmis. Kui kõik nende saagid rahahinnal koko arwatakse, siis wõis ehk niipalio wäljatulla, kui neile nende sõawää ülespidamine ühel nädalal kulutas.

Pealegi pidi paljo kauba laewu weel selle tarwis palgatama, et need ühtepuhko mere- ja maawäele kodunt moona wedasid. Sesinane lõpmata toiduwara wäljawedamine tõstis Inglise- ja Prantsusemaal aega mööda leiwa hinna wäga kõrgele, osalt se läbi, et kaubalaewad meie maalt kuskilt wilja lisaks ei saanud, misga rahwas tühendatud salwesi wõis täita. Arwame nüüd räägitud kibeda leiwahäda kõrwa meie maa kallimat soola hinda, siis näitab meie kahju nii pisuke, et sest pääsukese sabale koormat ei oleks tulnud.

Tallinna waatasiwad waenlaste laewamehed mõlemil suwel tük aega Nari saarelt, senni kui möningad üksikud laewad aegaealt ligemalle tulid, ei usaldanud siiski ial selle määrale, kuhu meie kaldale ja wallidelle linna warjuks pandud suurtükid oleks wõinud ulatada. Niisamuti seisis Inglise ja Prantsuse ühendatud merewägi mitmatpuhko Kronstadti linna all, ilma et neil julgust oleks olnud linna peale tungida, kus rohkem ja tugewami tulekurkusi wastas oli, kui Tallinnas.

Tahan nüüd asja seletuseks jõudoulatust mööda katsuda lugejalle tähendada, kui paljo aega niisuguse laewade hulga wäljawalmistamine ärakulutab, enne kui wõiwad kodunt teele minna. Et asi ühe ja kahe pääwaga korda ei läh, seda wõib juba nõrgemgi aru äramõtelda. Ehk kül Inglise ja Prantsuse sadamates Kalewi poea kombliko tööd tehti, nõnda et rahwas ööd ja pääwad ühtepuhko tööl olid, siiski wiiwitas laewade walmistamine ja moonaga täitmine mitu nädalad. Iljemini pidi weel sõatarbelik laskmise wara, sõameeste kraam ja wiimaks mehed hoostega seltsis laewule toimetud saama. Ja esimene sõawägi pidi pikal mere teel õhtumaalt hommikumaale minema, se on: Inglise ja Prantsuse rannast Turgi randa. Seda teed ei jõua ühe ehk kahe sõõmawahega lõpetada, ja on auru laewal mõni hää pääw tulekibutusel puhkida, enne kui teekonda lõpetab. Päike käib meie silmawaatmise arwul igapääw korra hommikust õhtuni*), aga laewad, ehk lennakasid nad pääsukese tiibadega,

*) Wata „Kooli-ramat," 5. jägu, ehk „Ma-ilm," esimene and.

Maa-rahwa Kasuline Kalender 1857, lk. 35